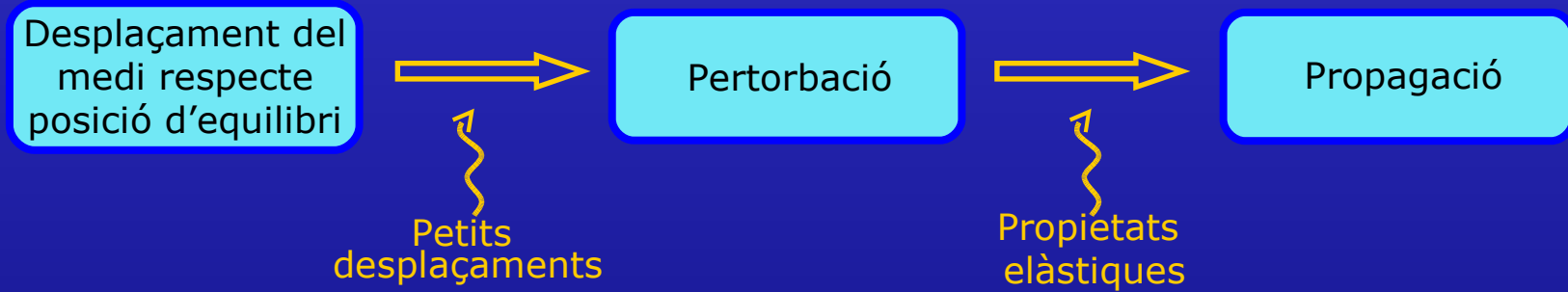

Moviment ondulatori

Concepte d'ona

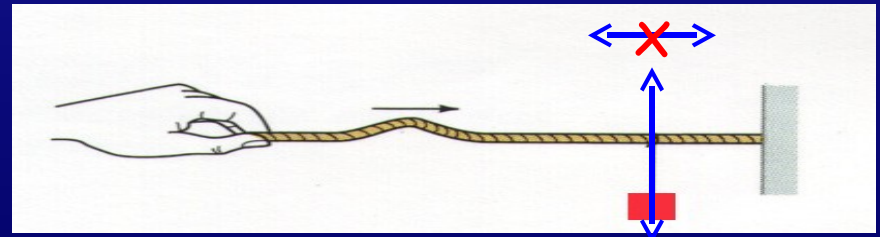
Pertorbació a gran escala de partícules, objectes o camps que es propaga sense propagar el medi.

En un moviment ondulatori no hi ha transport de matèria. El medi en conjunt no es desplaça encara que cada un dels seus punts es mou al voltant de la posició d'equilibri.

- L'ona transporta energia i quantitat de moviment.
- No transporta matèria.

Tipus d'ones

Segons medi de propagació

Mecàniques

Es propaguen en un medi elàstic

- Ones 1D en una corda
- Ones superficials: mar, tambor
  - Ones sísmiques
  - Ones sonores...

Electromagnètiques

- No necessiten medi material per propagar-se.
  - Al buit es propaguen a $c = 3 \cdot 10^8$ m/s
  - Representen oscil·lacions dels camps **E**, **B**.

Segons direcció de propagació

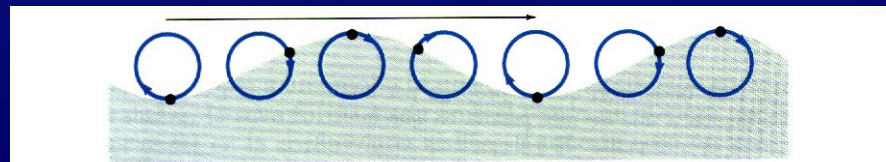
Longitudinals

Les partícules del medi es mouen en la direcció de propagació.

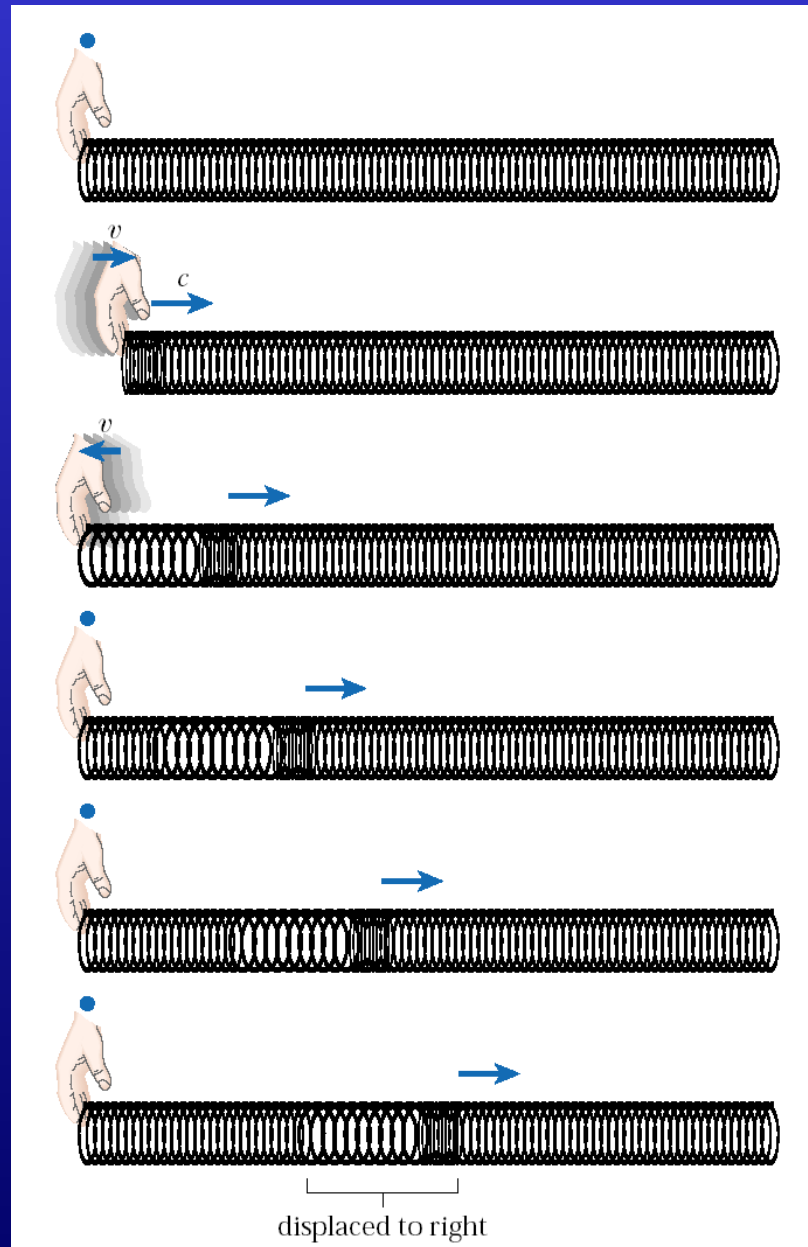
Transversals

Les partícules del medi es mouen perpendicularment a la direcció de propagació.

Mixtes

Generació d'una ona longitudinal en una molla

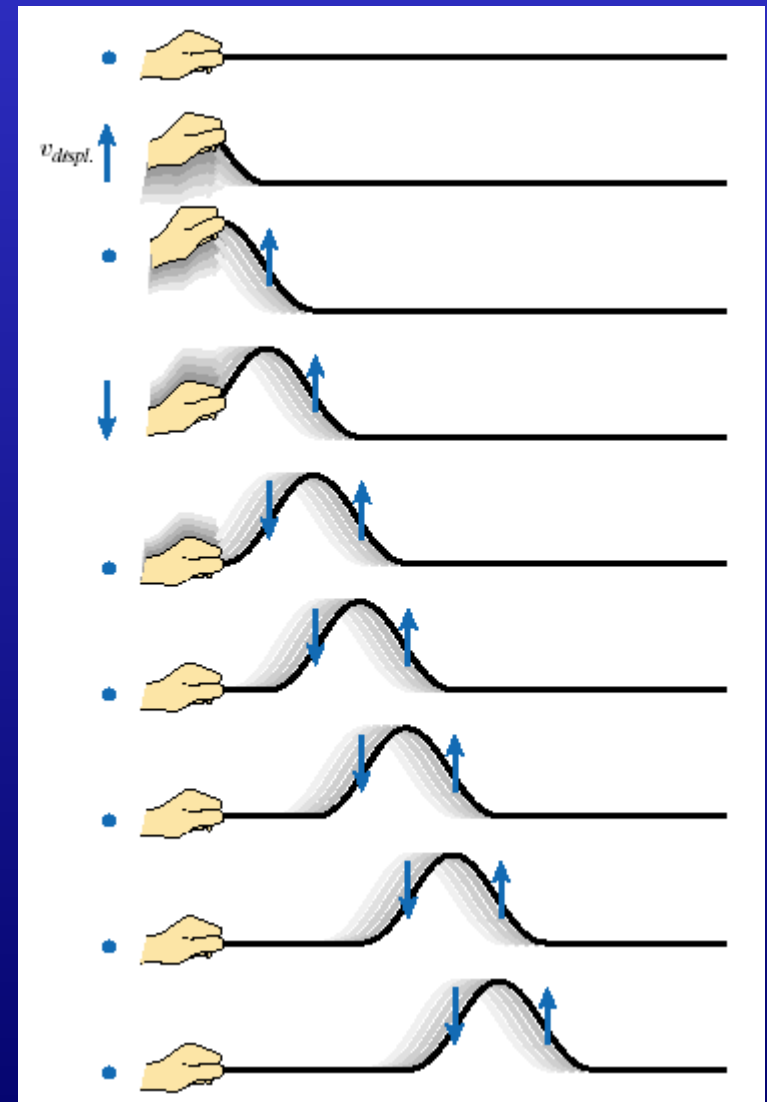
Funció d'Ona

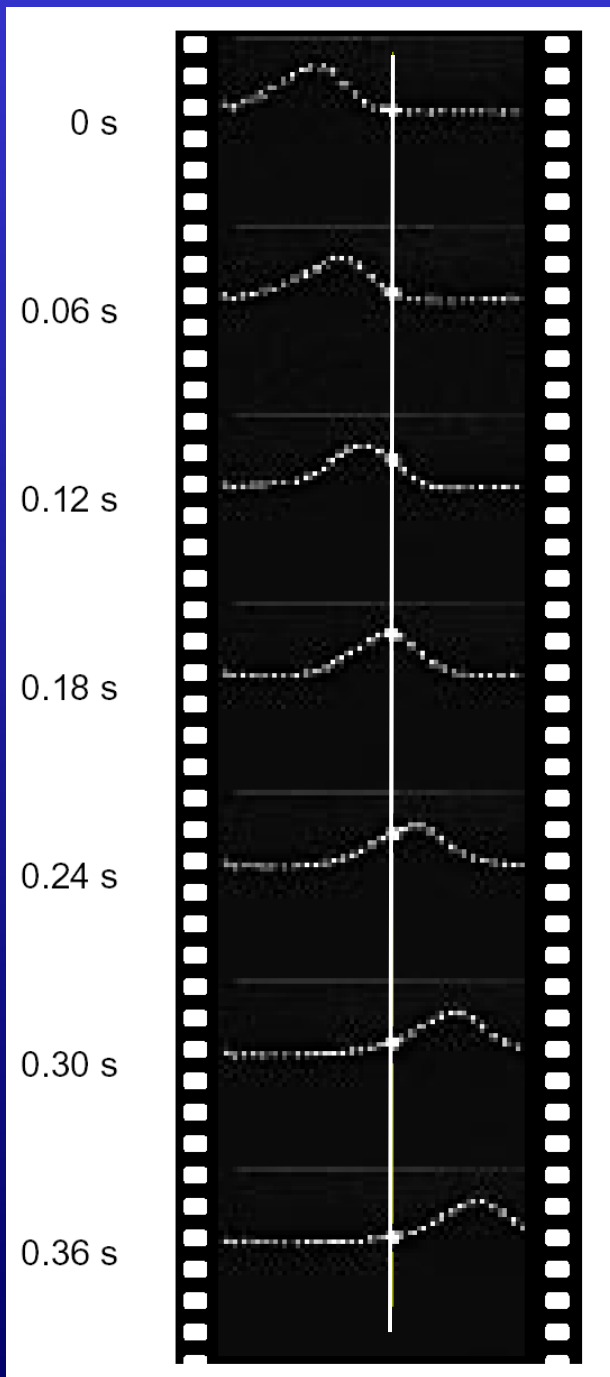
Polsos

- Pertorbació instantània, localitzada en l'espai.
- Les partícules del medi estan en repòs excepte per un interval finit de temps.

- Sacsejada en una corda.
- Tret, esclat sònic.
- Flaix de llum.
- Ona de marea (superfície aigua)

El pols es propaga al llarg de la corda gràcies a la tensió que transmeten els trossos de corda adjacents.

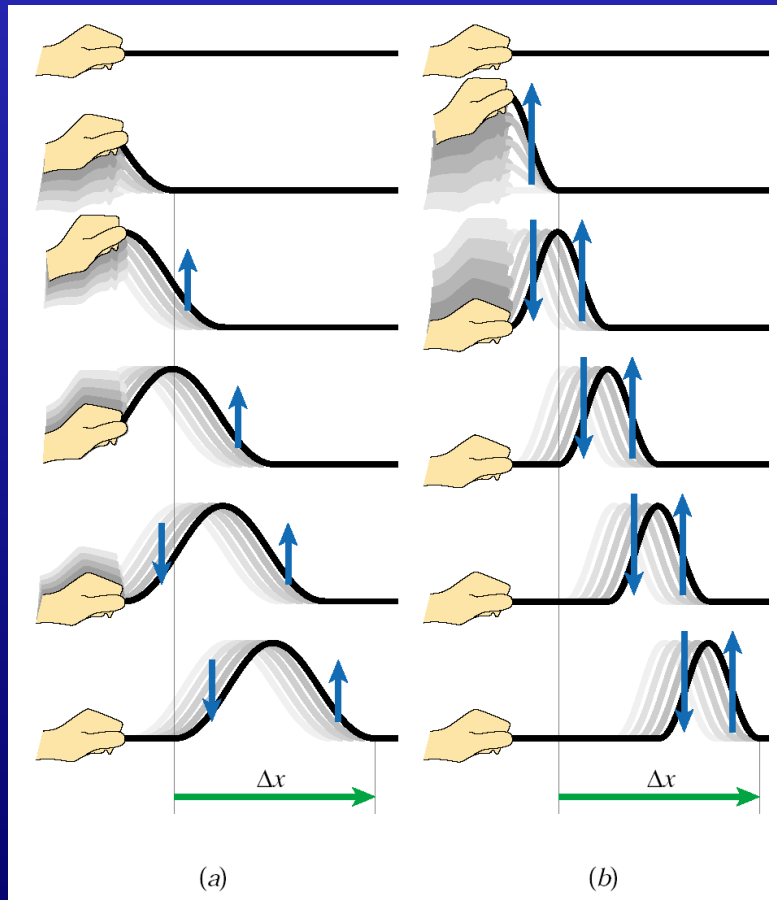

- Les partícules del medi es mouen només en la direcció vertical.
- Cadascuna executa el mateix moviment, però en moments diferents.

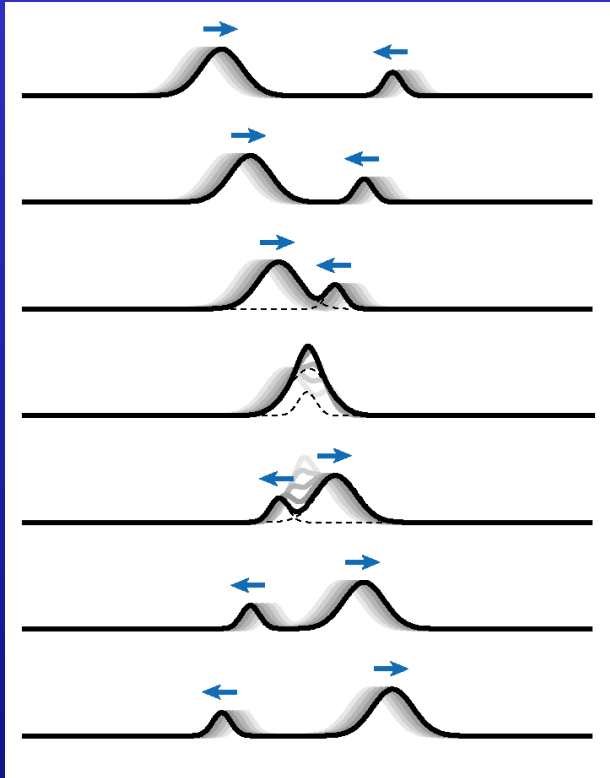
El moviment del pols (ona) és diferent del de les partícules del medi que el transmet.

Medi no dispersiu: pols es propaga sense perdre forma i a velocitat constant.

La velocitat del pols és independent de les velocitats de cada tros de corda, i ve determinada per les propietats del medi: tensió i densitat.

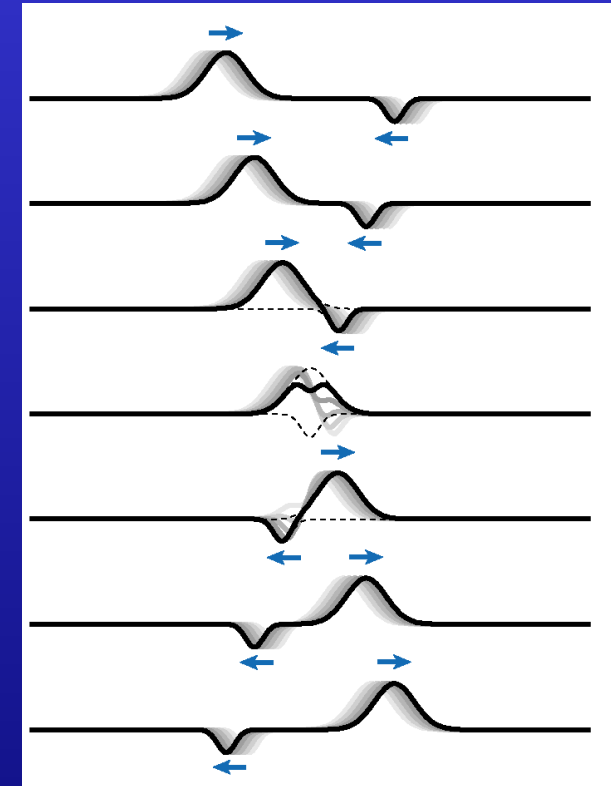
Superposició de polsos

Interferència constructiva

Propagació de polsos amb desplaçaments en el mateix sentit.

**Els polsos interfereixen però no interactuen:
quan se separen tenen la mateixa forma**

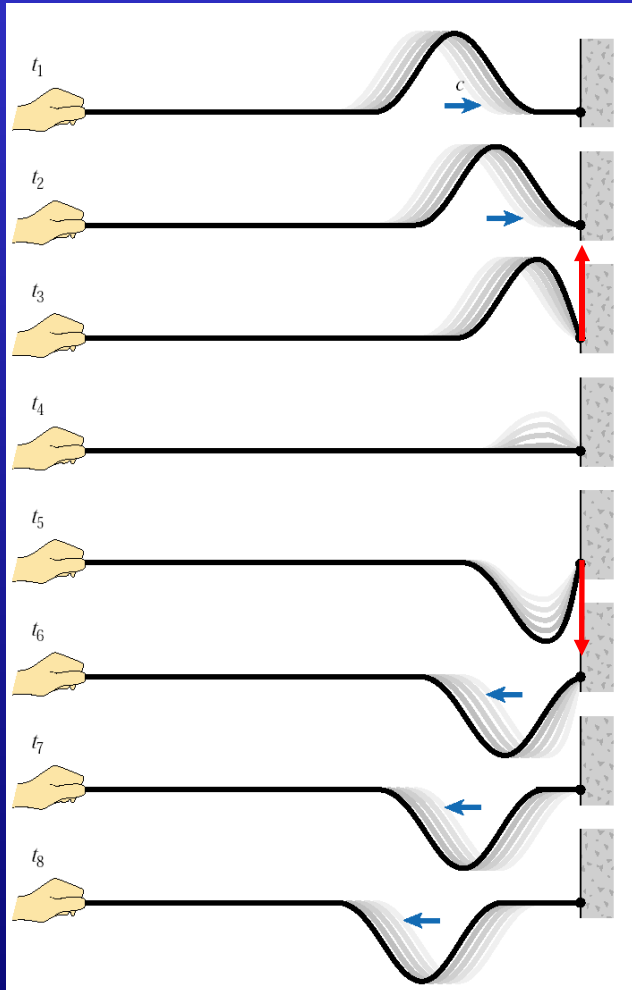
Interferència destructiva

Propagació de polsos amb desplaçaments en sentits oposats.

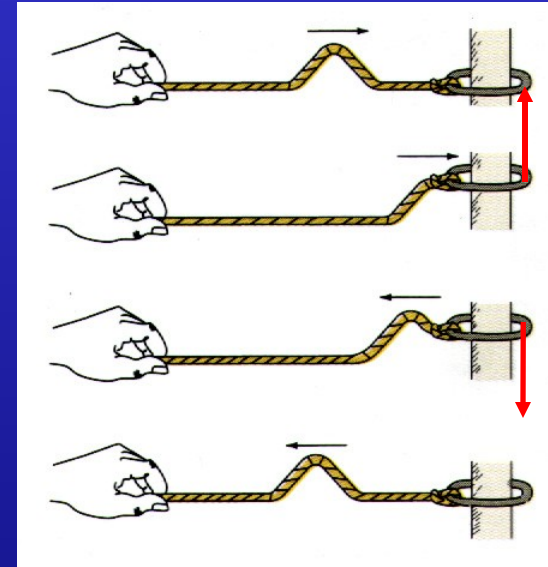
**La interferència afecta, però, al desplaçament
de cada punt de la corda.**

Reflexió de polsos en una corda

Extrem lligat
el pols s'inverteix

Extrem lliure
el pols no s'inverteix

ONA

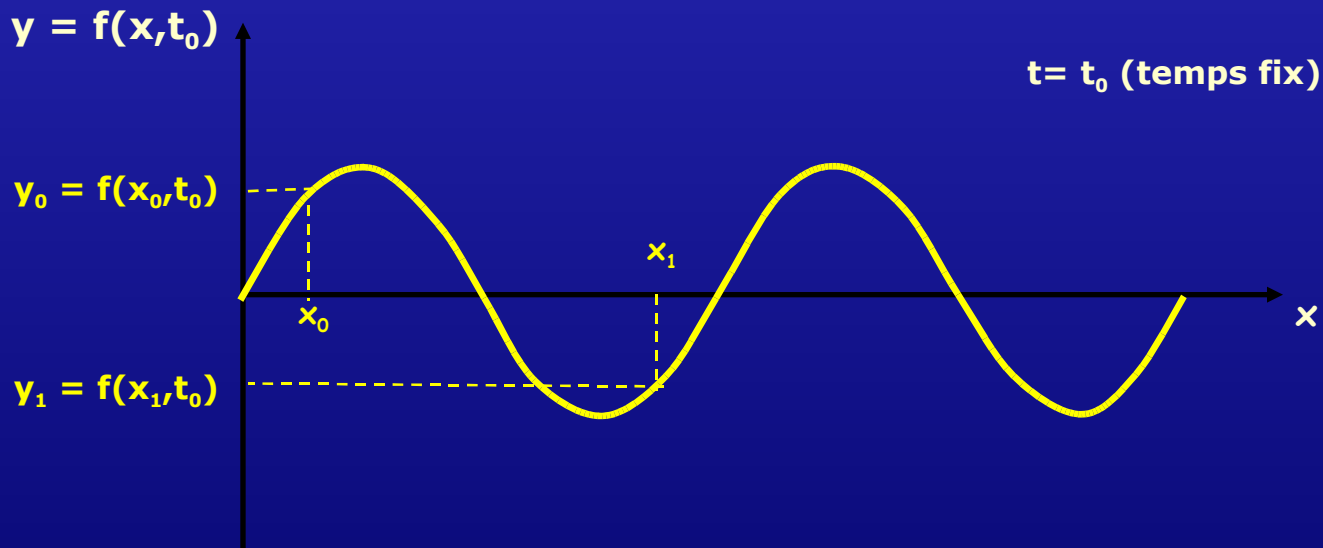
Conjunt de polsos continu que es propaga pel medi.

S'origina amb una pertorbació regular i contínua del medi.

FUNCIÓ D'ONA

Funció matemàtica que descriu la variació de la pertorbació amb el temps t i als diferents punts x del medi.

$$y = f(x,t)$$

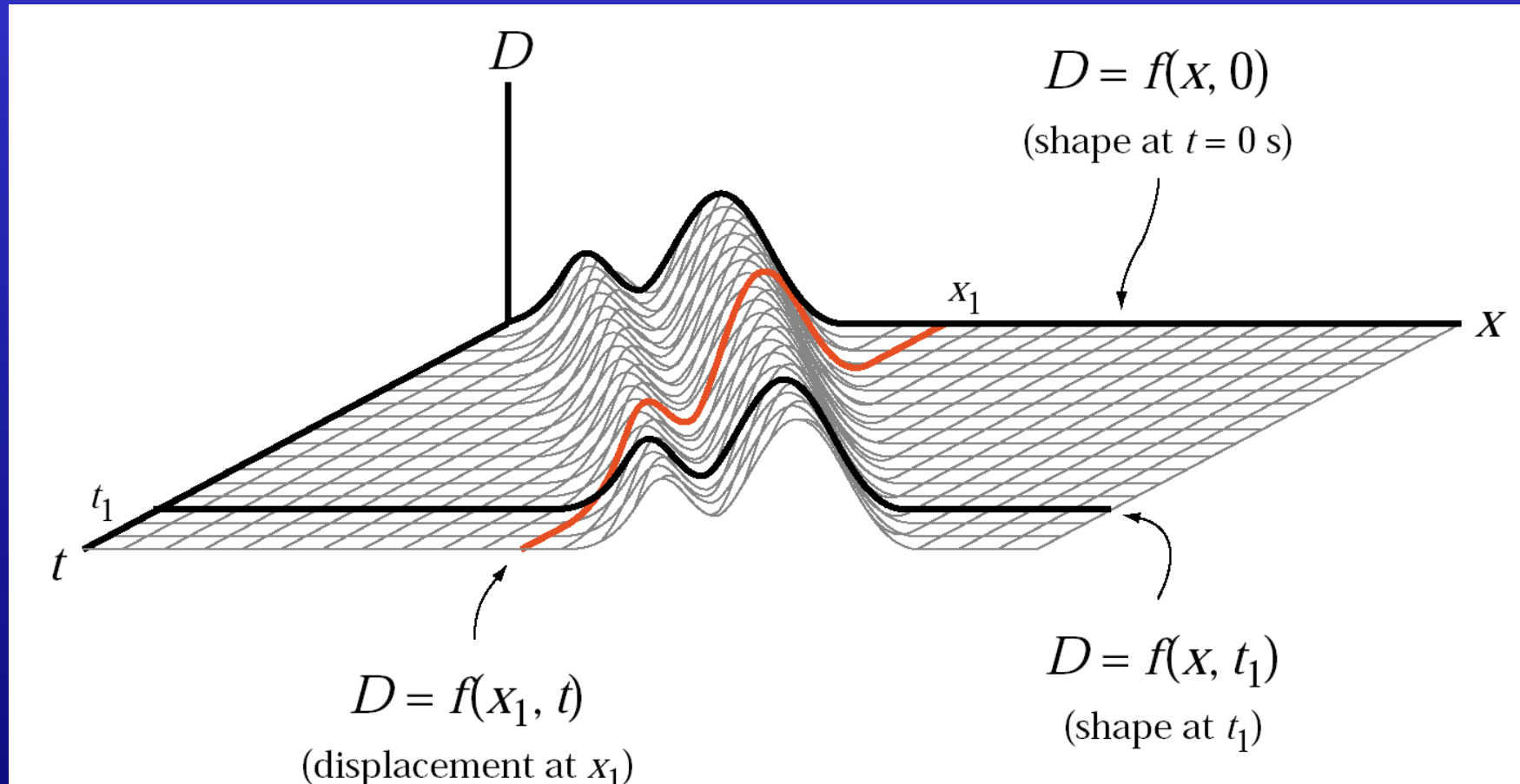

y : desplaçament (vertical) de la corda respecte la posició d'equilibri

x : posició d'un punt de la corda.

t : temps.

La funció d'ona és una funció de dues variables: x, t

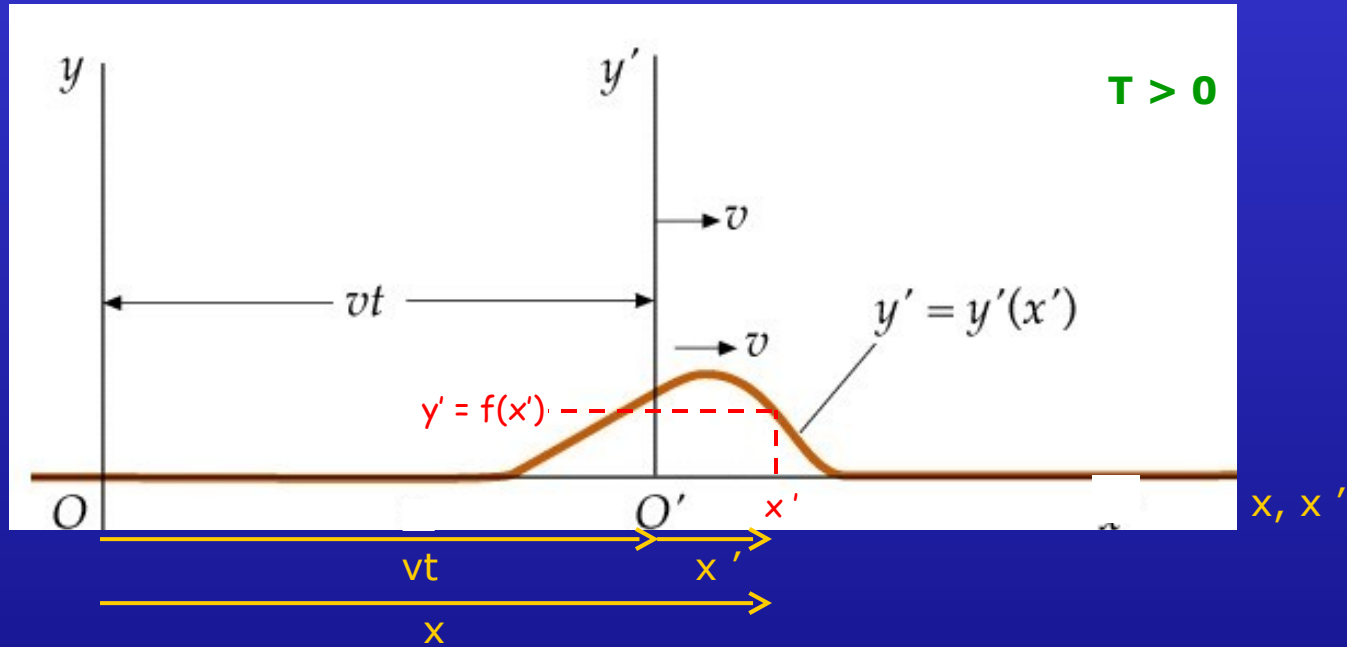

Per un t donat representa el desplaçament dels punts del medi respecte la posició d'equilibri

A un punt x representa l'evolució amb el temps del desplaçament vertical de la corda en aquell punt.

La funció d'ona: descripció matemàtica

V : velocitat de propagació del pols

Sistema de referència comòbil S' : pols és estacionari $y' = f(x') = f(x-vt)$

Relació entre coordenades:

$$x = x' + vt$$

Sistema de referència estacionari S: pols es mou amb velocitat v $y = f(x, t)$

Pols conserva la forma:

$$y = y'$$

$$f(x, t) = f(x - vt)$$

$$y = f(x - vt), \text{ ona propagant-se cap dreta}$$

$$y = f(x + vt), \text{ ona propagant-se cap esquerra}$$

Principi de Superposició

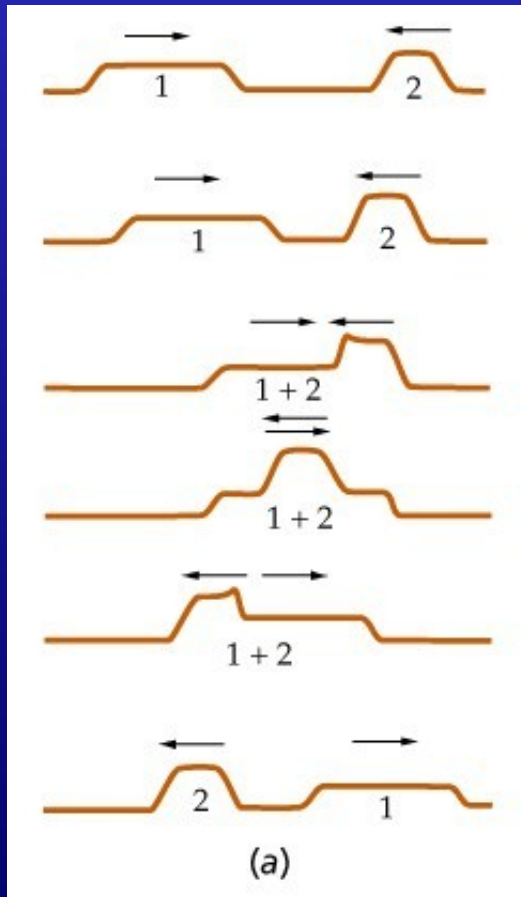
Quan en un medi es propaguen dues o més ones a l'hora, la funció d'ona resultant és la suma algebraica de les funcions d'ona.

El fet que una perturbació es propagui pel medi no afecta la propagació de les altres.

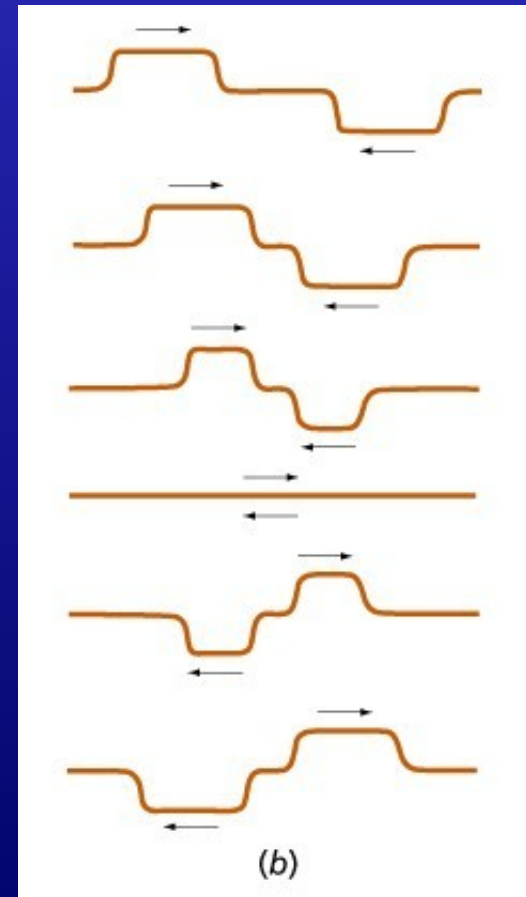
$$y_1 = f(x,t)$$

$$y_2 = f(x,t)$$

$$y_1 = f(x,t)$$

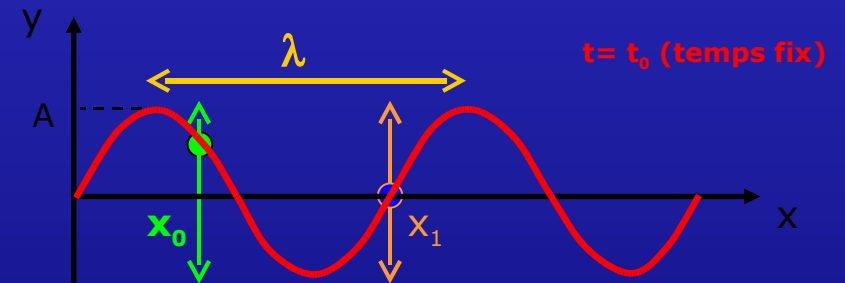
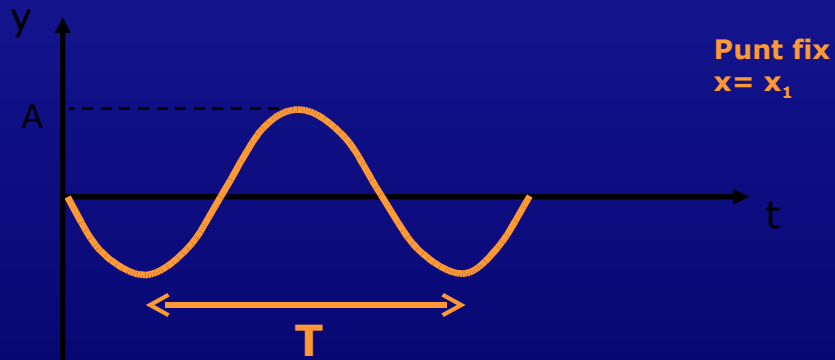
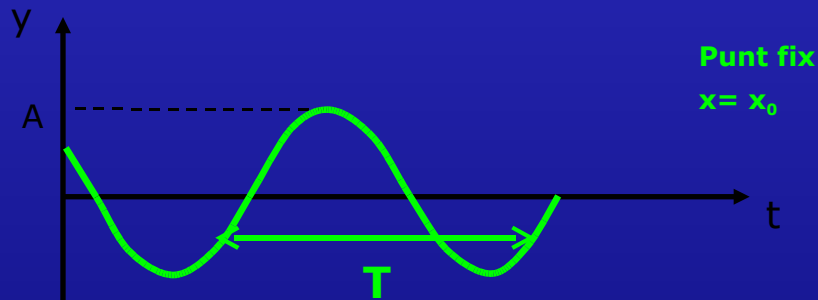
$$y_{\text{Total}}(x,t) = y_1(x,t) + y_2(x,t)$$

Ones Harmòniques

Generada per una pertorbació de tipus oscil·lador harmònic simple.
Descrita per una funció d'ona sinusoidal (sinus, cosinus).

Cada punt oscil·la amb MHS: $y(t) = y_0 \sin(\omega t + \varphi)$, φ depèn del punt.

Definim λ **LONGITUD d'ONA** com la distància entre punts amb igual estat d'oscil·lació

Funció d'ona harmònica

La funció d'ona d'una ona harmònica s'escriu com:

$$y(x,t) = A \sin [kx \pm \omega t + \varphi]$$

Número d'ona $k \equiv 2\pi/\lambda = \omega/v \Rightarrow$
Número de longituds d'ona en cercle
de radi unitat (Unitats: m^{-1})

Freqüència angular $\omega \equiv k v$
(Unitats: rad/s)

Fase inicial $\varphi \Rightarrow \sin(\varphi) \equiv y(0,0)/A$

Període $T \equiv 2\pi/\omega \Rightarrow$
Temps que triga un punt en tornar al
mateix estat d'oscil.lació (Unitats: s)

Freqüència $\nu \equiv 1/T$
Número d'oscil.lacions per unitat
de temps (Unitats: s^{-1})

$$\begin{aligned}v &= \lambda \nu = \lambda/T \\k \lambda &= 2\pi\end{aligned}$$

Formes alternatives a la funció d'ona harmònica:

$$y(x,t) = A \sin [k(x \pm vt) + \varphi] = A \sin [2\pi x/\lambda \pm 2\pi t/T + \varphi]$$